

Analiza sytuacji osób bezrobotnych do 30 roku życia w powiecie skierniewickim i powiecie m. Skierniewice

SPIS TREŚCI

Wstęp.....	3
Struktura demograficzna Społeczeństwa	4
Trendy gospodarcze.....	5
Rynek pracy	12
Aktywność zawodowa młodzieży na podstawie badań Ankietowych grupy bezrobotnych z Powiatu Skierniewickiego i Powiatu m. Skierniewice.....	15
Charakterystyka badanych osób	15
Ocena rynku pracy	21
Aktywność zawodowa.....	25
Wnioski i rekomendacje.....	32

Wstęp

Osoby młode, jak wynika z najaktualniejszych danych statystycznych, są szczególnie zagrożone bezrobociem. Brak doświadczenia zawodowego jest najczęstszą przyczyną ich marginalizacji na rynku pracy. Od 2000 r. różne instytucje, w tym urzędy pracy, wdrażają programy aktywizujące zawodowo osoby do 30 roku życia. Obecnie Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej z rezerw finansowych chce wspomóc tę grupę bezrobotnych. Pomoc ma opierać się w szczególności na dofinansowaniu programu realizowanego przez poszczególne Powiatowe Urzędy Pracy, w tym ma dotyczyć:

- szkoleń zawodowych i ogólnych, w tym z zakresu umiejętności poszukiwania pracy,
- szkoleń połączonych z programami stażu lub przygotowania zawodowego dorosłych,
- szkoleń połączonych z przyznaniem środków na podjęcie działalności gospodarczej lub założeniem spółdzielni socjalnej,
- szkoleń połączonych z utworzeniem miejsca pracy u pracodawcy,
- udzielenia pożyczek na sfinansowanie kosztów szkolenia, w celu umożliwienia podjęcia zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej wymagających szczególnych kwalifikacji¹.

Urząd pracy, który stara się o środki na działania aktywizujące osoby bezrobotne do 30 roku życia jest zobowiązany do przedstawienia szczegółowej analizy sytuacji tej grupy na lokalnym rynku pracy. Wspomniana diagnoza realizowana jest w oparciu o analizę danych wtórnych - desk research (źródłem są dane statystyczne PUP oraz regionalnego Urzędu Statystycznego z zakresu rynku pracy i demografii) oraz w oparciu o przeprowadzony sondaż wśród młodych bezrobotnych. Badania ilościowe przeprowadzono na próbie celowej - 197 osób, techniką - ankiety rozdawanej.

¹ Zob. pismo Departamentu Rynku Pracy przy Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej z stycznia 2010 r. dot. Zasad przyznawania środków Funduszu Pracy stanowiących rezerwę Ministra Pracy i Polityki Społecznej na Program aktywizacji Zawodowej osób do 30 roku życia, s. 12

Struktura demograficzna Społeczeństwa

Struktura ludności pozwala na ustalenie wielkości grupy, która stanowi potencjalne zasoby pracy. Najaktualniejsze dane, jakie dotyczą populacji mieszkańców powiatu skierniewickiego i miasta Skierniewice zagregowane przez Urząd Statystyczny w Łodzi pochodzą z 2009 r. Wynika z nich, że powiat skierniewicki i miasto Skierniewice łącznie zamieszkiwało w tym czasie 86,7 tys. osób, z czego 51,4% stanowiły kobiety. Grupa w wieku przedprodukcyjnym, a więc taka, która nie jest stroną podażową rynku pracy (do 17 r.ż.) w strukturze ludności powiatu skierniewickiego zajmowała 20,8%, a w Skierniewicach 18,25%, podczas gdy grupa w wieku poprodukcyjnym stanowiła w powiecie 19,29% a w Skierniewicach prawie 15% populacji. Udział osób stanowiących potencjalne i rzeczywiste zasoby pracy w skierniewickim wynosił 59,9%, a w Skierniewicach 66,8%. Analiza tej warstwy społeczeństwa dostarczy informacji o potencjale występującym na rynku pracy. Grupa „30-” stanowiąca obiekt analiz w obu powiatach, które podlegają PUP w Skierniewicach liczyła 17.502 osób, tj. 31,6% osób w wieku produkcyjnym. Największy udział w zasobach pracy ma ludność w wieku 45-59 lat (35,4%), stanowiąca grupę zagrożoną bezrobociem. Najmłodsza grupa w zasobach pracy (18-25 lat) stanowi 18,9% i jest to również grupa ryzyka. Grupa rozpoznana przez ekspertów rynku pracy za najbardziej mobilną zawodowo i przestrzennie 31 – 44 lat stanowi 29,0%. Należy jednocześnie wziąć pod uwagę rozkład zmiennej płci w analizowanej grupie młodych osób. W grupie wieku 18 – 25 lat kobiety stanowiły 48,7%. Z kolei w grupie 26 - 30 lat udział kobiet był na poziomie 48,2%. Dywersyfikacja ze względu na płeć pozwala na doprecyzowanie w grupie zagrożonej bezrobociem wielkości o jeszcze mniejszych szansach na rynku pracy. Taką grupą są kobiety.

Tabela 1. Ludność powiatu skierniewickiego i powiatu m. Skierniewice wg biologicznych grup wieku ze szczególnym uwzględnieniem kobiet w 2009 r.

	Powiat skierniewicki		Powiat m. skierniewice	
	Liczba	%	Liczba	%
Ogółem	37664	100,00	49047	100,00
Mężczyźni	18616	49,43	23555	48,03
Kobiety	19048	50,57	25492	51,97
Do 17 r. ż.				
Ogółem	7833	20,80	8951	18,25
Kobiety	3882	49,56	4212	47,06
Wiek produkcyjny	22565	59,91	32744	66,76
				100
Od 18 do 25 r. ż.				
Ogółem	4647	20,59	5783	17,66
Kobiety	2253	48,48	2823	48,82
Od 26 do 30 r. .ż.				
Ogółem	2761	12,24	4311	13,17
Kobiety	1250	45,27	2157	50,03
Od 31 do 44 r. ż.				

Ogółem	6616	29,32	9424	28,78
Kobiety	3146		4712	50,00
Od 45 do 59 r. ż.				
Ogółem	7667	33,98	11913	36,38
Kobiety	3633		6394	53,67
Od 60 do 64 r. ż.				
Mężczyźni	874	3,87	1313	4,01
Wiek poprodukcyjny	7266	19,29	7352	14,99
Kobiety	998	2,65	1545	
65 i więcej lat				
Ogółem	6268	16,64	5807	

Źródło: Urząd Statystyczny w Łodzi

Trendy gospodarcze

Powiatowy Urząd Pracy w Skierniewicach poprzez udzielane dotacje na rozpoczęcie działalności wpływa na rozwój przedsiębiorczości. Analiza podmiotów gospodarczych wg sekcji PKD w powiecie skierniewickim i powiecie m. Skierniewice w latach 2008 i 2009 i ich trwałość na przestrzeni dwóch kwartałów, pozwala na wnioskowanie, których branż nie powinno się wspierać ze względu na ich nikłe szanse przetrwania, a które należy. Z tabeli 2 wynika, że na terenie powiatu skierniewickiego w 2008 r. istniało 2170 podmiotów gospodarczych, z czego największy udział był podmiotów z sekcji G (handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego) i F (budownictwa). Usługi rynkowe, zwłaszcza handel i naprawa dominują również w mieście Skierniewice. Bardzo liczna grupa przedsiębiorstw z tego terenu zajmuje się obsługą nieruchomości i budownictwem. W 2009 r. liczba podmiotów gospodarczych zmniejszyła się do 6937 (o 254). Jest to niepokojące zjawisko, bowiem oznacza regres w sferze przedsiębiorczości, a to prowadzi do wzrostu bezrobocia. W 2009 r. również dominują przedsiębiorstwa usługowe, zwłaszcza handlowe i naprawcze (1986 – 28,6%). Bardzo licznie prezentują się firmy o profilu budowlanym (1065 – 15,3%), liczna grupa przedsiębiorstw z tych dwóch obszarów zajmuje się obsługą nieruchomości (945 – 13,6%). W przetwórstwie przemysłowym w 2009 r. działało 585 podmiotów, co stanowiło 8,4% ogółu przedsiębiorstw. Analiza tych dwóch okresów wykazuje, że zmniejsza się liczba przedsiębiorstw z sekcji D, F, G, H, I, J, K, L, N, O natomiast zwiększa się liczba przedsiębiorstw z sekcji M, K, C. Najbardziej niepokojący jest zanik podmiotów gospodarczych o profilu przemysłowym, gdyż studia teoretyczne i badania rynku pracy wykazują, że jedno miejsce pracy w przemyśle generuje dwa miejsca w usługach. Jednocześnie należy dostrzec, że do grupy przemysłowej zalicza się m.in. ślusarzy, którzy przeważnie tworzą wyłącznie dla siebie miejsce pracy.

Tabela 2. Podmioty gospodarcze w powiecie skierniewickim i powiecie m. Skierniewice według sekcji PKD 2004 w 2008 i 2009 r.

	Powiat Skierniewickim		Powiat m. Skierniewice		Łącznie	
	2008	2009	2008	2009	2008	2009
Ogółem	2 170	2025	5 021	4912	7191	6937
Podmioty gospodarcze wg sekcji PKD:						
Sekcja A - Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	124	130	59	53	183	183
Sekcja B - Rybactwo	1	0	1	0	2	0
Sekcja C - Górnictwo	6	9	3	1	9	10
Sekcja D - Przetwórstwo przemysłowe	227	242	374	343	601	585
Sekcja E - Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	6	6	2	2	8	8
Sekcja F - Budownictwo	379	389	695	676	1074	1065
Sekcja G - Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego	617	522	1 489	1464	2106	1986
Sekcja H - Hotele i restauracje	41	27	115	102	156	129
Sekcja I - Transport, gospodarka magazynowa i łączność	183	181	452	436	635	617
Sekcja J - Pośrednictwo finansowe	62	43	229	207	291	250
Sekcja K - Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej	145	121	826	824	971	945
Sekcja L - Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i powszechne ubezpieczenie zdrowotne	77	77	21	20	98	97
Sekcja M - Edukacja	82	77	161	174	243	251
Sekcja N - Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	45	48	260	255	305	303
Sekcja O - Działalność usługowa, komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała	175	153	334	355	509	508
Sekcja P - Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników	0	0	0	0	0	0
Sekcja Q - Organizacje i zespoły eksterytorialne	0	0	0	0	0	0

Źródło: Urząd Statystyczny w Łodzi

Analiza trwałości czy też ruchu wewnątrz branżowego, który pokazuje zestawienie nowopowstałych i likwidowanych przedsiębiorstw (tab.3) dowodzi, że przedsiębiorstwa handlowe i zajmujące się naprawami wykazują dużą dynamikę. Oznacza to, że przedsiębiorstwa o tym profilu

nie mają trudności z wejściem na rynek, jednakże bardzo szybko mogą go też opuścić. W III i IV kwartale 2008 i 2009 r. więcej zlikwidowano firm handlowych niż powstało, choć druga połowa roku (okoliczności świąt: Wszystkich Świętych oraz Bożonarodzeniowych) sprzyja większej konsumpcji. Taki stan rzeczy, bez dogłębnej analizy losów przedsiębiorców (mogli zmienić profil), może skłonić do refleksji czy warto dotować te działalności. Bez względu na dużą fluktuację rynkową w branży przemysłowej i budowlanej, branże te należy wspierać. Pierwszą z wymienionych ze względu na korzyści rynkowe, jak już zostało opisane to wcześniej – jedno miejsce pracy w przemyśle generuje 2 miejsca pracy w usługach. Z kolei firmy budowlane – jak wynika z badań rynku² – redukując koszty, decydują się na działanie w szarej strefie. Taka sytuacja implikuje straty na wielu płaszczyznach. Po pierwsze konsekwencją jest mniejsze PKB, a po drugie fałszuje to obraz bezrobocia i wytwarza koszty w budżecie państwa - pracownicy zatrudnieni na czarno rejestrują się w PUP i jeśli nie pobierają zasiłków, to są ubezpieczani z publicznych pieniędzy.

Ruch w sekcji M i N znajdujących się w sferze usług nierynkowych, nie może być traktowany jako wahania koniunkturalne, gdyż często wynika on z uregulowań prawnych bądź systemowych i w rzeczywistości udokumentowane zmiany nie wpływają, lub wpływają tylko w niewielkim stopniu, na stan faktyczny. Chodzi tu np. o sytuację utworzenia kilku wyspecjalizowanych oddziałów technicznych – technikum odzieżowego, rolniczego itp., które do tej pory były prowadzone w jednostce edukacyjnej pod ogólną nazwą technikum. Te przekształcenie nie zmienia stanu zatrudnienia pracowników w placówce. Dużą fluktuację przejawia sekcja K – obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności. Branża ta jest niezwykle podatna na zmiany koniunkturalne. O sukcesie tych firm na rynku decydować będzie innowacyjność, rozumiana jako nieustanne pogłębianie wiedzy. Wsparcie dla tej grupy powinno nie tylko obejmować finansowy aspekt (dotacje na rozpoczęcie działalności, dotacje na studia w tym kierunku, dotacje na nowe miejsca pracy), ale i merytoryczny np. poprzez organizację cyklicznych szkoleń. Powstanie nowych gospodarstw rolnych na ogół nie oznacza dobrego trendu, gdyż jest symbolem zacofania. To przekonanie wynika z faktu, że powstanie gospodarstw rolnych wiąże się głównie z podziałem majątku ziemskiego między pokoleniami, a więc nie generuje to nowych miejsc pracy, ani nie wpływa na zamożność obszaru. Zdaniem ekonomistów powinno się odchodzić od rolnictwa właśnie z powodu niskich przychodów ludności zajmującej się pracą na roli, co implikuje spadek konkurencyjności całego obszaru. Globalny kryzys w obu powiatach odczuli pośrednicy finansowi. Widać to zwłaszcza na przykładzie I i II połowy 2009 r., kiedy to znacznie więcej firm o tym profilu zostaje likwidowanych niż powstaje. Możliwość interwencji należałoby opracowywać w oparciu o kilkuletnie obserwacje zmian powstałych na rynku pracy.

Tabela 3. Nowopowstałe i likwidowane podmioty gospodarcze wg sekcji PKD w powiecie skierniewickim i powiecie m. Skierniewice w latach 2008 i 2009 wg kwartałów.

Wyszczególnienie	2008 r. – kwartał III i IV		2009 r. – kwartał I i II		2009 r. – kwartał III i IV	
	1	2	1	2	1	2
1 - nowopowstałe, 2- likwidowane						
	524	390	271	260	341	330
Ogółem						
Podmioty gospodarcze wg sekcji PKD:						
A - Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	17	10	5	4	6	3
B - Rybactwo	0	0	0	0	0	0
C - Górnictwo	1	0	2	1	0	1
D - Przetwórstwo przemysłowe	28	30	25	24	26	33
E - Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	0	0	0			
F - Budownictwo	127	44	46	37	40	48

² Zob. raporty końcowe z badań rynku pracy, prowadzone przez Instytut Badań i Analiz Grupa OSB, www.badania-ryнку.pl

G - Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego	120	147	86	87	110	113
H - Hotele i restauracje	11	16	7	8	9	15
I - Transport, gospodarka magazynowa i łączność	35	31	16	23	17	28
J - Pośrednictwo finansowe	28	15	5	25	14	28
K - Obsługa nieruchomości, wynajem i usług związane z prowadzeniem działalności gospodarczej	80	55	36	28	65	33
L - Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i powszechne ubezpieczenie zdrowotne	1	0	0	1	0	0
M - Edukacja	24	9	4	2	17	10
N - Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	20	4	16	5	12	7
O - Działalność usługowa, komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała	32	29	23	15	25	11

Źródło: Urząd Statystyczny w Łodzi

WOLNE ZASOBY PRACY

Jednym z głównych mierników sytuacji społeczno-gospodarczej jest stopa bezrobocia, wyrażająca stosunek liczby zarejestrowanych bezrobotnych do ogółu osób aktywnych zawodowo.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Skierniewicach oraz Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Łodzi na obszarze obu powiatów, w analogicznym okresie: grudzień 2008 – grudzień 2009 widoczny jest wzrost stopy bezrobocia o 1,9 punktów procentowych w powiecie skierniewickim i aż o 3,2 punkty procentowe w Skierniewicach. Jednocześnie należy zauważyć, że pomimo wzrostu bezrobocia na obu obszarach, wskaźniki te są dużo niższe od stopy bezrobocia w województwie łódzkim i dla Polski.

Tabela 4. Stopa bezrobocia w grudniu 2009 r i 2008 r.

	Polska	Województwo łódzkie	Powiat Skierniewicki	Miasto Skierniewice
2009 r	11,9	11,6	7,1	9,4
2008 r.	9,5	9,2	5,2	6,2

Źródło: Wojewódzki Urząd Pracy w Łodzi i PUP w Skierniewicach

Dla zobrazowania czynników wpływających na marginalizację na rynku pracy konieczne jest przedstawienie struktury bezrobotnych z tego obszaru. Powiatowy Urząd Pracy w Skierniewicach oblicza i agreguje dane dla innych przedziałów wieku niż oczekiwane. Stąd poniższa analiza będzie głównie ukazywać szanse osób do 25 roku życia w porównaniu z pozostałymi grupami, zwłaszcza tymi w szczególnej sytuacji na rynku, czyli bezrobotnymi od 45 do 54 lat i powyżej 55 lat.

W 2009 r. odnotowano najwyższy udział procentowy młodzieży (26,3%) w strukturze bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Skierniewicach (udział procentowy osób do 30 r.ż. w ogólnej licznie bezrobotnych stanowił 43,3% - 1203 osoby). Grupa „45+” w tym czasie stanowiła 30,8%, z czego 10,6% stanowili bezrobotni w wieku przedemerytalnym. Należy zauważyć, że na przestrzeni lat 2007-2009 w obu powiatach szanse młodzieży na rynku pracy były nieco inne. W powiecie skierniewickim grupa „25-”, w najmniej korzystnej sytuacji była w 2008 r., kiedy był widoczny spadek populacji bezrobotnych. W 2009 r. mimo, że wzrosła liczba bezrobotnych w

młodym wieku (z 250 w 2008 r. do 360 w 2009 r.) to ich udział w strukturze bezrobotnych z tego obszaru zmalał (z 42,1% w 2008 do 36,1% w 2009 r.). W powiecie grodzkim obserwuje się z kolei systematyczny wzrost udziału grupy młodych w całej strukturze bezrobotnych (z 15,7% w 2007 r, w 2008 r. – 17,7% i w 2009 r. 20,7%), co znaczy, że ich sytuacja na rynku pracy się pogarsza. Przyczyny wzrostu i spadku bezrobocia wśród młodych należy upatrywać zarówno w czynnikach subiektywnych – wynikających np. z braku doświadczenia zawodowego, jak i w czynnikach obiektywnych – otwarciu granic, uruchomieniu programów wspierających tę kategorię bezrobotnych, sytuacji gospodarczej.

Tabela 5. Stan i struktura bezrobotnych w powiecie skierniewickim i powiecie m. Skierniewice wg wybranych grup wieku (w liczbach i %)

wiek	Powiat skierniewicki						Powiat m. Skierniewice						Łącznie					
	2007		2008		2009		2007		2008		2009		2007		2008		2009	
	l.	%	l.	%	l.	%	l.	%	l.	%	l.	%	l.	%	l.	%	l.	%
18-25	279	29,7	250	42,1	360	36,1	237	15,7	213	17,7	367	20,7	516	21	463	24,4	727	26,3
45-54	215	22,8	142	23,8	166	16,6	463	30,6	337	28,1	393	22,2	678	27,6	479	25,2	559	20,2
Powyżej 55	75	7,9	70	11,7	86	8,6	187	12,3	137	11,4	208	11,7	262	10,7	207	10,9	294	10,6

Źródło: PUP Skierniewice

Kluczowym czynnikiem, określającym jakość zasobów ludzkich jest poziom wykształcenia. Jest to determinanta, która w znacznym stopniu wpływa na sukces na rynku pracy. W strukturze osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Skierniewicach najliczniejszą grupę stanowiły osoby posiadające wykształcenie gimnazjalne i niższe – 26,8% oraz średnie zawodowe – 24,5%. Najmniej w strukturze bezrobotnych było osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym (11,9%) i wyższym (12,9%). Należy zauważyć, że w grupie bezrobotnych ze średnim wykształceniem dominowali młodzi do 25 roku życia.

Bezrobotni w grupie wieku do 25 lat najczęściej legitymują się wykształceniem średnim zawodowym oraz ogólnokształcącym (odpowiednio 28,9% oraz 25,0% - tab.7).

Tabela 6. Stan i struktura młodych bezrobotnych wg. poziomu wykształcenia (w liczbach i %) - stan na koniec grudnia 2009

wiek	Gimnazjalne i poniżej		Zasadnicze zawodowe		Średnie zawodowe		Średnie ogólnokształcące		Wyższe	
	l.	%	l.	%	l.	%	l.	%	l.	%
18-25	154	20,8	104	15,7	210	30,9	182	55,1	77	21,6
Ogółem	741	100	662	100	680	100	330	100	356	100

Źródło: PUP Skierniewice

Tabela 7. Stan i struktura bezrobotnych w szczególnej sytuacji na rynku zarejestrowanych w PUP w Skierniewicach wg poziomu wykształcenia (w liczbach i %) - stan na koniec grudnia 2009.

Wykształcenie	Do 25 r. ż.		Powyżej 50 r.ż.	
	l.	%	l.	%
Gimnazjalne i poniżej	154	21,18	269,00	38,99
Zasadnicze zawodowe	104	14,31	160,00	23,19
Średnie zawodowe	210	28,89	210,00	30,43
Średnie ogólnokształcące	182	25,03	29,00	4,20
Wyższe	77	10,59	22,00	3,19
Ogółem	727	100	690	100

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych PUP Skierniewice

W okresie od 2008 r. do 2009 zmieniały się liczebności i relacje pomiędzy napływem i odpływem młodych osób bezrobotnych. Dla obu powiatów różnica między napływem i odpływem przyjmowała w 2008 i 2009 r. wartość dodatnią, co świadczy o większej liczbie osób rejestrujących się w stosunku do tych, którzy zostali wykreśleni z ewidencji Powiatowego Urzędu Pracy. Należy zauważyć, że miejsce zamieszkania (obszar powiatu skierniewickiego czy miasto Skierniewice) nie ma większego wpływu na szanse na rynku pracy, choć jak wynika z tabeli 8 lepiej radzi sobie młodzież z powiatu skierniewickiego.

Tabela 8. Napływ i odpływ młodych bezrobotnych z powiatu skierniewickiego i powiatu m. Skierniewice – okres 12 miesięcy 2008 i 12 miesięcy 2009 r.

Wiek	Powiat skierniewicki						Powiat m. Skierniewice					
	2008			2009			2008			2009		
	N	O	Różnica (r=N-O)	N	O	Różnica (r=N-O)	N	O	Różnica (r=N-O)	N	O	Różnica (r=N-O)
18-25	891	885	6	1081	933	148	952	930	22	1262	1048	214

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych PUP Skierniewice

W 2008 i 2009 r. główną przyczyną wyrejestrowania bezrobotnych w wieku do 25 lat było podjęcie przez nich pracy. W 2008 r. zatrudnienie otrzymało 44,5% młodych bezrobotnych, a rok później 42,7%. Istotne jest, że ta grupa w populacji osób wyrejestrowanych z powodu podjęcia pracy stanowiła w 2008 r. - 32,7%, a w 2009 r. – 33,9%. Podwyższony wskaźnik oznacza, że w stosunku do pozostałych grup bezrobotnych ich szanse na rynku się poprawiły.

Stosunkowo duża grupa bezrobotnych w wieku 18-25 lata w powiatach skierniewickich została wykreślona z ewidencji PUP z powodu nie dopełnienia obowiązku potwierdzenia gotowości do pracy. Niepokojące jest, że to zjawisko ma tendencję wzrostową – w roku 2008 – 445 utraciły status osoby bezrobotnej, natomiast w 2009 r. – 480 osób.

Istotnym w kontekście dynamiki napływu i odpływu bezrobotnych jest stosowanie przez PUP narzędzi i instrumentów rynku pracy. Z ewidencji osób bezrobotnych zostały wykluczone osoby podejmujące staż, w 2008 r. – 323 osoby (18% w tej kategorii wieku), natomiast w 2009 r. – 368 osób (18,7%). Rozpoczęcie uczestnictwa w szkoleniach stanowiło przyczynę utraty statusu osoby bezrobotnej w 2008 r. w przypadku 118 bezrobotnych oraz w 2009 – 137 osób. Wzrasta też grupa osób, którzy dobrowolnie rezygnują ze statusu bezrobotnego. W 2008 r. liczba ta wyniosła 75 osób, w 2009 r. – 91 osób.

Z powodu podjęcia nauki wykluczono z rejestru bezrobotnych w 2008 r. i w 2009 r. 14 osób.

Wśród grupy wyrejestrowanych w 2008 r. z PUP 23 osoby rozpoczęły działalność gospodarczą, w 2009 r. – liczba ta wzrosła do 37 osób. Pomimo wzrostu liczby osób, które samodzielnie organizują sobie miejsce pracy, wartość ta w omawianym okresie nadal jest bardzo niska i w niewielkim stopniu wpływa na zmniejszenie poziomu bezrobocia w powiatach skierniewickich.

Analiza przyczyn wyłączeń z ewidencji PUP osób w wieku 25 lat i mniej, wskazuje, iż pomimo wzrostu tej populacji następuje spadek liczebności osób, których status na rynku pracy zmienił się z powodu podjęcia zatrudnienia czy też rozpoczęcia działalności gospodarczej. Jednocześnie więcej osób traci status osoby bezrobotnej z uwagi na dobrowolną rezygnację lub nie dopełnienie obowiązków narzuconych przez PUP.

Tabela 9. Przyczyny wyłączeń młodych ludzi z ewidencji osób bezrobotnych w PUP Skierniewice

Wyszczególnienie	2008		2009	
	Do 25 r.ż.		Do 25 r.ż.	
	I	%	I	%
Podjęcie pracy	801	44,52	838	42,65
Nie potwierdzenie gotowości do pracy	445	24,74	480	24,43
Rozpoczęcie działalności gospodarczej	23	1,28	37	1,88
Podjęcie nauki	14	0,78	14	0,71
Podjęcie stażu	323	17,95	368	18,73
Rozpoczęcie przygotowania zawodowego w miejscu pracy	-		-	
Rozpoczęcia szkolenia	118	6,56	137	6,97
Rozpoczęcie pracy społecznie użytecznej	-		-	
Dobrowolna rezygnacja ze statusu bezrobotnego	75	4,17	91	4,63
Ogółem	1799	100	1965	100

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych PUP Skierniewice

Inną grupą czynników, która w sposób istotny wpływać może na szanse podjęcia aktywności zawodowej jest stan zdrowia. Niepełnosprawność, nie zawsze wyklucza posiadanie umiejętności wykonywania określonych czynności zarobkowych, jednakże często ogranicza atrakcyjność osoby niepełnosprawnej z perspektywy wydajności pracy.

W Powiatowym Urzędzie Pracy w Skierniewicach w 2009 r. zarejestrowanych było 288 osób niepełnosprawnych. W strukturze tej kategorii bezrobotnych osoby w wieku 18-24 lata stanowiły odsetek – 6,9%.

Pomimo, iż największe wskaźniki w omawianej strukturze osiągnęli bezrobotni powyżej 45 r. ż. – 67%, należy wziąć pod uwagę, iż na szczególną uwagę zasługuje połączenie kwestii bezrobocia i niepełnosprawności, gdyż skutki ich marginalizacji to nie tylko trudniejszy dostęp do zatrudnienia, lecz również wymiar społeczny w postaci np. przełamывania stereotypu bezradności i braku użyteczności społecznej.

Tabela 10. Liczba niepełnosprawnych bezrobotnych wg. wieku zarejestrowanych w PUP Skierniewice - stan na koniec grudnia

Rok	Wiek							
	18-25		26-44		45-54		Powyżej 55	
	L	%	L	%	L	%	L	%
2009	20	6,9	75	26,0	94	32,6	99	34,4

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych PUP Skierniewice

Istotnym czynnikiem sukcesu na rynku pracy są posiadane kwalifikacje zawodowe. Wśród bezrobotnych, którzy byli zarejestrowani w I półroczu 2009 r., przeważały osoby bez zawodu - 33,2%. Następnie, wyróżnione ze względu na liczebność, grupy zawodowe to:

- § Sprzedawca – 4%,
- § Asystent ekonomiczny (zawód szkolny Technik ekonomista) - 2,9%,
- § Mechanik samochodowy – 2,5%,
- § Robotnik budowlany – 1,3%.

W II półroczu 2009 r. widać zmiany. Nadal najliczniejszą grupę stanowią osoby nie posiadające żadnych kwalifikacji (28,5% - 578 osób), jednakże zmienia się układ i liczebność pozostałych grup zawodowych:

- § Sprzedawca – 4,7%,
- § Technik mechanik 2,4%,
- § Asystent ekonomiczny (zawód szkolny Technik ekonomista) - 2,3%,
- § Ślusarz – 1,9%.

Liczną grupę bezrobotnych stanowili też specjaliści różnych dziedzin: pedagodzy, ekonomiści, specjaliści administracji publicznej, specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania oraz specjaliści organizacji usług gastronomicznych i hotelowych (łącznie 5,7%). Pojawienie się tych grup w rejestrze bezrobotnych wskazuje na niedopasowanie zawodowe do potrzeb rynku.

Rynek pracy

Analizując liczbę ofert pracy, jakie napływały w latach 2008 i 2009, dostrzega się niekorzystne zmiany sytuacji na rynku pracy. W 2009 r. zgłoszono o 366 mniej ofert niż rok wcześniej (w 2008 r. zgłoszono 1798 wolnych miejsc pracy, a w 2009 - 1432) co może wskazywać, że przedsiębiorcy z powiatów skierniewickich odczuli skutki kryzysu gospodarczego i w reakcji ograniczają inwestycje, w tym przestają rozwijać zasoby pracy. Należy zauważyć, że w 2009 r. wzrasta liczba ofert do pracy subsydiowanej (w 2008 r. – 39,5%, w 2009 r. – 47,1%), co oznacza, że pracodawcy próbują radzić sobie z kłopotami poprzez częściową refundację kosztów pracy pracownika. Podkreślić należy, że badania przedsiębiorców z powiatów skierniewickich przeprowadzone przez Instytut Badań i Analiz Grupa OSB z Olsztyna w II połowie 2009 r. na próbie 365 podmiotów wykazały, że trzy czwarte pracodawców nie korzysta z form wsparcia oferowanych przez Powiatowy Urząd Pracy w Skierniewicach. A wśród klientów PUP największe zainteresowanie budzą staże.

Sektor publiczny, który w najmniejszym stopniu reaguje na zmiany gospodarcze, zgłaszał w ostatnich dwóch latach po około 300 wolnych miejsc pracy. Wyróżnienie ofert subsydiowanych pozwala określić możliwy negatywny scenariusz wydarzeń na rynku pracy. Brak dopłat do kosztów zatrudnienia może spowodować wzrost bezrobocia, a grupą, której najbardziej zagraża brak pracy są młodzi w okresie przejścia z edukacji na rynek pracy.

Tabela 11. Oferty pracy w latach 2008 – 2009

WYSZCZEGÓLNIENIE	12 miesięcy 2008 roku			12 miesięcy 2009 roku		
	Ogółem	w tym		Ogółem	w tym	
		do pracy subsydiowanej	z sektora publicznego		do pracy subsydiowanej	z sektora publicznego
PUP Skierniewice	1 798	710	322	1432	674	323

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych PUP Skierniewice

Analizując pozyskanie ofert pracy w II połowie 2009 roku, według poszukiwanych kwalifikacji zawodowych można wywnioskować, że największe zapotrzebowanie pracodawców dotyczyło sprzedawców – 50 z 467 ofert. Jednocześnie należy zauważyć, że grupa bezrobotnych z tymi kwalifikacjami prawie 2-krotnie przewyższała liczbę ofert. Z dużym prawdopodobieństwem można też założyć, że pracodawcy będą mieli kłopot z obsadzeniem wakatu, gdyż w powszechnym uznaniu jest to praca mało prestiżowa i mało płatna, stąd występuje częsta rotacja w tej grupie pracowniczej. Na drugim i trzecim miejscu znalazły się odpowiednio propozycje pracy dla pracowników biurowych (48 ofert) i robotników budowlanych (21 ofert). Zapotrzebowanie na pracowników obsługi biurowej wynika z możliwości zatrudnienia subsydiowanego. Natomiast potrzeba zatrudnienia robotników budowlanych jest pochodną polepszenia się sytuacji społeczno-gospodarczej. Jednocześnie wyższa liczba bezrobotnych posiadających kwalifikacje robotnika budowlanego nie napawa optymizmem.

W grupie zawodów deficytowych, a więc w takich na które zapotrzebowanie jest większe niż liczba wolnych zasobów pracy o tych kwalifikacjach znalazły się: kosmetyczka, telemarketer, operator maszyn do produkcji taśm magnetycznych, operator koparek i zwałowarek, magazynier, pracownik administracyjny, nauczyciel przedszkola, sekretarka, goniec, woźny oraz pozostali monterzy wyrobów złożonych (tab. 12). Brakuje również brukarzy, dekarzy, sortowaczy surowców wtórnych, instruktorów nauki jazdy, opiekunów w domu pomocy społecznej, instruktorów sportu, bukieciarzy, parkieciarzy, kierowców ciągnika. Pracodawcy mają kłopot ze znalezieniem lekarzy i pozostałych specjalistów medycznych, ale także pracowników do prac niewymagających wysokich kwalifikacji i takich, które można stosunkowo szybko zdobyć typu: koszykarz - plecionkarz; pozostali tkacze, dziewiarze i pokrewni; aparatowy utylizacji odpadów toksycznych; operator urządzeń do produkcji kosmetyków; wulkanizator; operator urządzeń do formowania wyrobów z tworzyw sztucznych; operator maszyn do lakierowania i laminowania przerobów papierniczych; monter sprzętu oświetleniowego; operator sprzętu do rób ziemnych.

Z kolei nadwyżkę siły roboczej nie możliwą do wchłonięcia przez rynek mimo dużej liczby ofert stanowią specjaliści w zawodach: sprzedawcy, ślusarza, szwaczki, mechanika maszyn i urządzeń przemysłowych, robotnika budowlanego, kierowcy samochodu ciężarowego, robotnika pomocniczego w przemyśle przetwórczym oraz monter instalacji wodociągowo-kanalizacyjnych.

Tabela 12. Ranking zawodów w II poł. 2009 r. wg. deficytu

	oferty pracy	bezrobotni	deficyt /nadwyżka
pracownik biurowy	48	19	-29
Kosmetyczka	15	2	-13
telemarketer	11	0	-11
operator maszyn do produkcji taśm magnetycznych	11	0	-11
operator koparek i zwałowarek	8	2	-6
Magazynier	18	15	-3
pracownik administracyjny	7	4	-3
nauczyciel przedszkola	7	4	-3

	oferty pracy	bezrobotni	deficyt /nadwyżka
Sekretarka	6	3	-3
Goniec	4	1	-3
Woźny	3	0	-3
pozostali monterzy wyrobów złożonych	3	0	-3
Brukarz	5	3	-2
Dekarz	3	1	-2
sortowacz surowców wtórnych; instruktor nauki jazdy; opiekun w domu pomocy społecznej; instruktor dyscypliny sportu; rejestratorka medyczna; Bukieciarz; Parkieciarz; pozostali monterzy maszyn i urządzeń; kierowca ciągnika rolniczego	2	0	-2
bufetowy barman	3	2	-1
pomoc kuchenna	3	2	-1
pomocniczy robotnik polowy; kierownik działu marketingu i sprzedaży; administrator bazy danych; lekarz pediatra; lekarz - zdrowie publiczne; logopeda; Położna; nauczyciel zawodów przedmiotowych technicznych; kontroler wewnętrzny; muzyk reżyser dźwięku; kosztorysant budowlany; asystent techniczny realizatora programu; asystentka stomatologiczna; technik farmaceutyczny; pozostali nauczyciele praktycznej nauki zawodu i instruktorzy; pozostali pośrednicy handlowi; spedytor (zawód szkolny technik spedytor); organizator imprez sportowych; bibliotekarz; Fakturzystka; pracownik kancelaryjny; pozostali fryzjerzy i pokrewni; pozostali pracownicy zakładów pogrzebowych; drwal; Tynkarz; monter składacz okien; lakiernik wyrobów drzewny; elektromechanik urządzeń chłodniczych; pozostali monterzy linii elektrycznych; instalator systemów alarmowych; szlifler polerowacz szkła optycznego; pozostali piekarze cukiernicy i pokrewni; Pilarz; koszykarz plecionkarz; pozostali tkacze, dziewiarze i pokrewni; apartowytylizacji odpadów toksycznych; operator urządzeń do produkcji kosmetyków; wulkanizator; operator urządzeń do formowania wyrobów z tworzyw sztucznych; operator maszyn do lakierowania i laminowania przerobów papierniczych; monter sprzętu oświetleniowego; pozostali dyżurni ruchu, manewrowi i pokrewni; operator sprzętu do robót ziemnych.	1	0	-1
monter instalacji wodociągowych i kanalizacyjnych	9	12	3
robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	12	17	5
kierowca samochodu ciężarowego	10	15	5
robotnik budowlany	21	28	7
mechanik maszyn i urządzeń przemysłowych	10	23	13
Szwaczka	7	21	14
Ślusarz	10	38	28
Sprzedawca	50	95	45

* Kategorie o tej samej liczbie ofert i deficytu zostały pogrupowane w jednym wierszu

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych PUP Skierniewice

Prowadzone badania wśród przedsiębiorców³ z tego obszaru wykazują, że nie dokumenty potwierdzające kwalifikacje decydują o szansach na rynku pracy, a pracowitość i fachowość, stąd można przypuszczać, że z góry na przegranej pozycji są młode osoby, które dopiero wchodzi na rynek pracy, gdyż nie mają jeszcze ukształtowanej postawy pracowniczej. Zachętą do zatrudnienia

³ Badanie lokalnego rynku pracy w powiecie skierniewickim i powiecie miasto Skierniewice, Instytut Badań i Analiz Grupa OSB s.c., 2009 r.

młodych ludzi, byłyby wsparcie finansowe, jakie pracodawcy by otrzymali w zamian za kilkumiesięczne przygotowanie zawodowe.

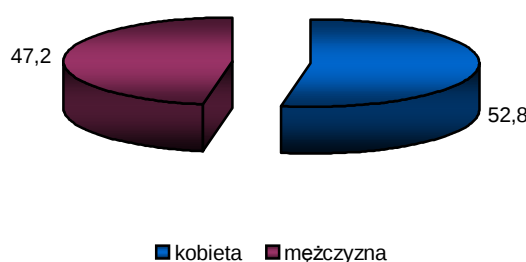
Aktywność zawodowa młodzieży na podstawie badań Ankietowych grupy bezrobotnych z Powiatu Skierniewickiego i Powiatu m. Skierniewice.

Badanie wśród grupy bezrobotnych do 30 roku życia w powiecie skierniewickim i powiecie m. Skierniewice odbyło się w pierwszym tygodniu marca 2010 r. Badaniem zostało objętych 197 osób. Zastosowaną techniką była ankieta rozdawana pod instytucjonalnym nadzorem, w tym przypadku pracowników PUP. Głównym celem prowadzonych badań było ustalenie barier utrudniających zatrudnienie lub utrzymanie miejsc pracy oraz określenie preferowanych form wsparcia przez PUP.

Charakterystyka badanych osób

Wśród respondentów przeważały kobiety, które stanowiły 52,8% respondentów (rys. 1).

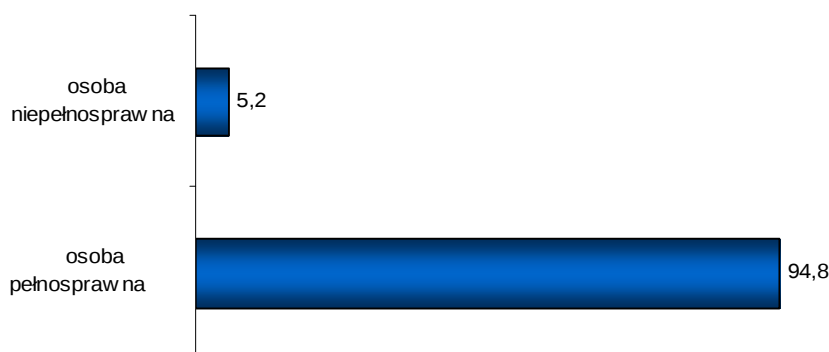
Rysunek 1. Płeć respondentów

Źródło: badania własne

W badanej populacji osoby pełnosprawne stanowiły 94,8%, natomiast osoby niepełnosprawne 5,2% (rys. 2).

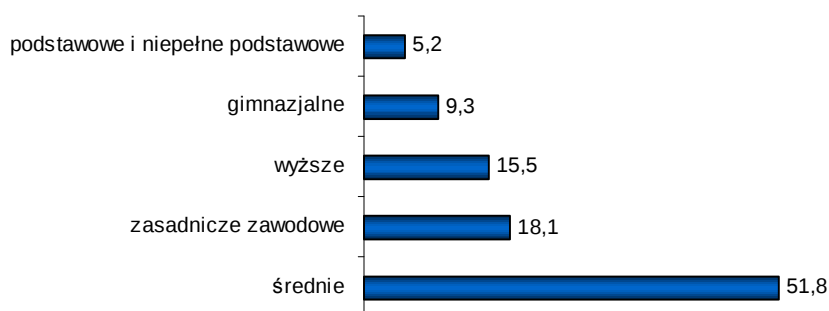
Rysunek 2. Stan zdrowia respondentów.

Źródło: badania własne

Do oceny jakości zasobów ludzkich stosuje się często wskaźnik, jakim jest poziom wykształcenia. W grupie badanych osób 51,8% legitymuje się wykształceniem średnim, a 18,1% zasadniczym zawodowym. Osoby z wykształceniem wyższym stanowią 15,5%. Bardzo niskim wykształceniem (podstawowym i gimnazjalnym) legitymowało się 14,5% ogółu badanych (rys. 3).

Rysunek 3. Wykształcenie respondentów

Źródło: badania własne

Znaczny odsetek (35,5%) badanej populacji nie udzielił odpowiedzi na pytanie o zawód wykonywany przed okresem zwolnienia. Wiąże się to z faktem, że spora grupa respondentów (27,8%) nie była jeszcze nigdzie zatrudniona (rys. 7). Wśród tych, którzy odpowiedzieli na pytanie przeważały osoby zatrudnione w charakterze sprzedawców, operatorów maszyn i magazynierów (odpowiednio 8,1%, 3,6% i 3,0%) (tab. 13).

Tabela 13. Struktura odpowiedzi na pytanie: Zawód wykonywany przez Pana(ią) przed okresem zwolnienia (rodzaj zajęcia)*

ZAWÓD	Ilość odpowiedzi	Udział procentowy
brak odpowiedzi**	70	35,5
kasjer/sprzedawca	16	8,1
operator maszyn	7	3,6
magazynier	6	3,0
pracownik biurowy, pakowacz/pakowaczka, kierowca	5	2,5
pracownik fizyczny, pracownik budowlany, operator linii produkcyjnej, monter, fryzjer, cukiernik	4	2,0
ślusarz, specjalista, kucharz/kucharz małej gastronomii, konsultant	3	1,5
wulkanizator, telemarketer, stażysta, pracownik pomocniczy, malarz, lakiernik, kierownik, kelner/deserant, elektromonter, asystent	2	1,0
tkacz, stolarz, spawacz, serwisant sieci kablowej, sekretarka, referent ds. kadr, referent, przedstawiciel handlowy, pracownik podjazdu, pracownik obsługi klienta, pomocnik operatora, pomoc w świetlicy szkolnej, opieka nad dziećmi, ogrodnik, nauczyciel, mechanik, księgowy, kosmetyczka, kontroler jakości, instalator, inkasent, doradca handlowy, chałupnictwo, architekt krajobrazu, analityk naukowy, analityk informacyjny, nie pamiętam	1	0,5
OGÓŁEM (liczba respondentów, którzy odpowiedzieli na pytanie)	197	100,0

* Kategorie, które uzyskały ten sam wskaźnik liczbowy zostały pogrupowane w jednym wierszu

** W tej kategorii odpowiedzi mieszczą się bezrobotni, którzy nigdy nie pracowali - 27,8%.

Źródło: badania własne

Często o bezrobociu decyduje brak odpowiednich kwalifikacji czy umiejętności. Ponad 45% respondentów nie udzieliło odpowiedzi na pytanie o zawód wyuczony. Spośród tych, którzy odpowiedzieli, ośmiu respondentów jako zawód wyuczony podało mechanik samochodowy, co stanowi 4,1%. Na zawody kucharz, socjolog, sprzedawca oraz technik ekonomista wskazało po pięciu respondentów. Pozostałe zawody były wymieniane sporadycznie (tab. 14).

Tabela 14. Zawód wyuczony respondentów

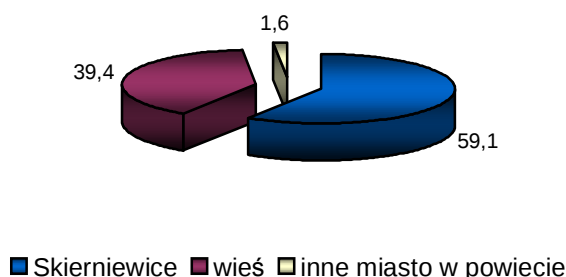
Zawód wyuczony	Ilość odpowiedzi	Udział procentowy
odmowa odpowiedzi	90	45,7
mechanik samochodowy	8	4,1
kucharz, socjolog, sprzedawca, technik ekonomista	5	2,5
brak zawodu, cukiernik, ekonomista, fryzjer, technik architektury krajobrazu	4	2,0
krawiec/krawcowa, technik budownictwa, technik hotelarstwa, technolog robót wykończeniowych	3	1,5
administracja, elektromechanik, nauczyciel, ogrodnik, pedagog, specjalista ds. finansów, stolarz, szwaczka, technik agrobiznesu, technik teleinformatyk, technik żywienia i żywności	2	1,0
architekt krajobrazu, blacharz samochodowy, inżynier, kelner, kierowca, kosmetyczka, lakiernik samochodowy, logistyk, zarządzanie, malarz, murarz, pracownik administracyjny, technik, technik administracji, technik dentystyczny, technik elektroniki, technik handlowiec, technik księgarstwa, technik mechanizacji rolnictwa, technik ochrony, technik ogrodnik, technik taboru kolejowego, technik telekomunikacji, technolog ochrony środowiska, zootechnik	1	0,5
OGÓŁEM (liczba respondentów, którzy odpowiedzieli na pytanie)	197	100,0

* Kategorie, które uzyskały ten sam wskaźnik liczbowy zostały pogrupowane w jednym wierszu

Źródło: badania własne

Na aktywność zawodową istotny wpływ może mieć miejsce zamieszkania respondentów. Poniżej przedstawiono strukturę badanej grupy według miejsca zamieszkania. Wśród respondentów 59,1% mieszka w Skierniewicach, 39,4% na terenach wiejskich, natomiast 1,6% w innym mieście w powiecie (rys. 4).

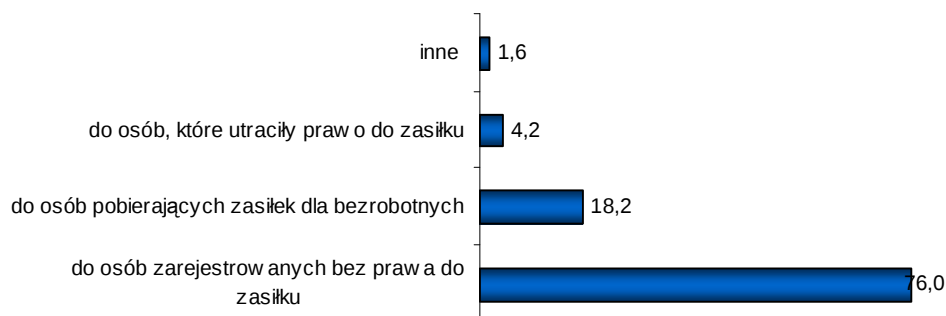
Rysunek 4. Miejsce zamieszkania respondentów

Źródło: badania własne

Zdecydowana większość respondentów jest zarejestrowana w Urzędzie Pracy bez prawa do zasiłku (76,0%). Grupa ta powinna być, zatem bardziej zdeterminowana do podejmowania aktywności zawodowej. Zasiłek pobiera 18,2%, a 4,2% niedawno go utraciły (rys. 5).

Rysunek 5. Struktura odpowiedzi na pytanie: Do jakiej grupy osób bezrobotnych się Pan(i) zalicza?

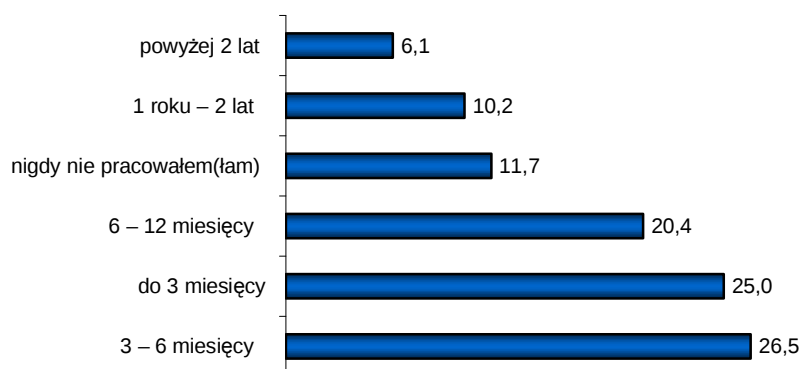

Źródło: badania własne

Bez wątpienia istotny wpływ na sytuację badanych osób na regionalnym rynku pracy wywiera czas, jaki pozostawali bez pracy. Spośród respondentów 26,5% pozostaje bez zatrudnienia 3 – 6 miesięcy, 25,0% do 3 miesięcy. Biorąc pod uwagę młody wiek, taki stan rzeczy można tłumaczyć tym, że osoby te niedawno zakończyły naukę. Wśród badanych 16,3% jest długotrwale bezrobotnych (rys. 6). Tego typu zjawisko jest niepokojące, bowiem szanse na samodzielne porządzenie sobie na rynku pracy są bardzo niewielkie, co jest konsekwencją przystosowania się do życia bez pracy.

Liczna grupa (11,7%) odpowiedziała, że nigdy nie pracowała, choć jak wykazuje następny rysunek grupa ta jest ponad 2-krotnie większa. Przypuszczalnie wynika to z pozostawionej możliwości nie definiowania czasu pozostawania bez pracy.

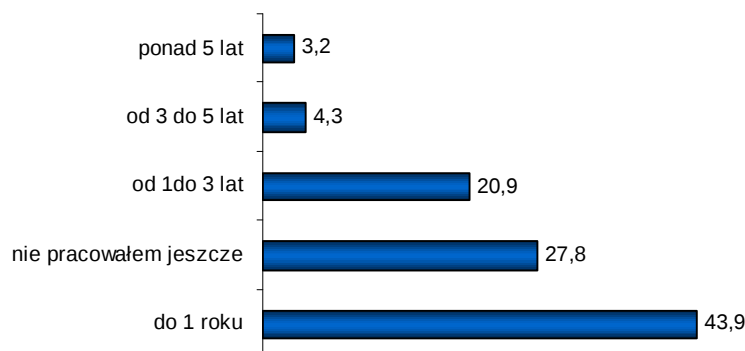
Rysunek 6. Struktura odpowiedzi na pytanie: Jak długo pozostaje Pan(i) bez pracy?

Źródło: badania własne

Wśród kategorii osób bezrobotnych do 30 roku życia nie dziwi krótki staż pracy. Dominującą grupę (43,9%) stanowiły osoby, które przepracowały w ostatnim miejscu pracy niecały rok. Kolejną grupę (27,8%) stanowili bezrobotni, którzy jeszcze nie pracowali oraz ci, którzy pracowali 1 - 3 lata (20,9%). Niewielki odsetek badanych przepracował w ostatnim miejscu pracy od 3 do 5 lat i ponad 5 lat (odpowiednio 4,3% i 3,2%) (rys. 7).

Rysunek 7. Struktura odpowiedzi na pytanie: Jak długo Pan(i) był zatrudniony(a) w miejscu ostatniej pracy?

Źródło: badania własne

Dla 30,4% respondentów utrata pracy spowodowana była nieprzedłużeniem umowy na czas określony, a 24,6% przyznało, że to pracodawca rozwiązał umowę. Spośród respondentów 21,0% samodzielnie rozwiązało umowę z pracodawcą. Jako główne przyczyny wskazywali oni między innymi podjęcie nauki szkolnej i redukcję etatów w firmie. Kilka osób wskazało, że powodem samodzielnego rozwiązania umowy był „powrót do Polski”, co oznacza, że wśród respondentów byli migranci, którzy wrócili z emigracji. (rys. 8).

Rysunek 8. Struktura odpowiedzi na pytanie: Jaka jest przyczyna utraty przez Pana(ią) pracy?

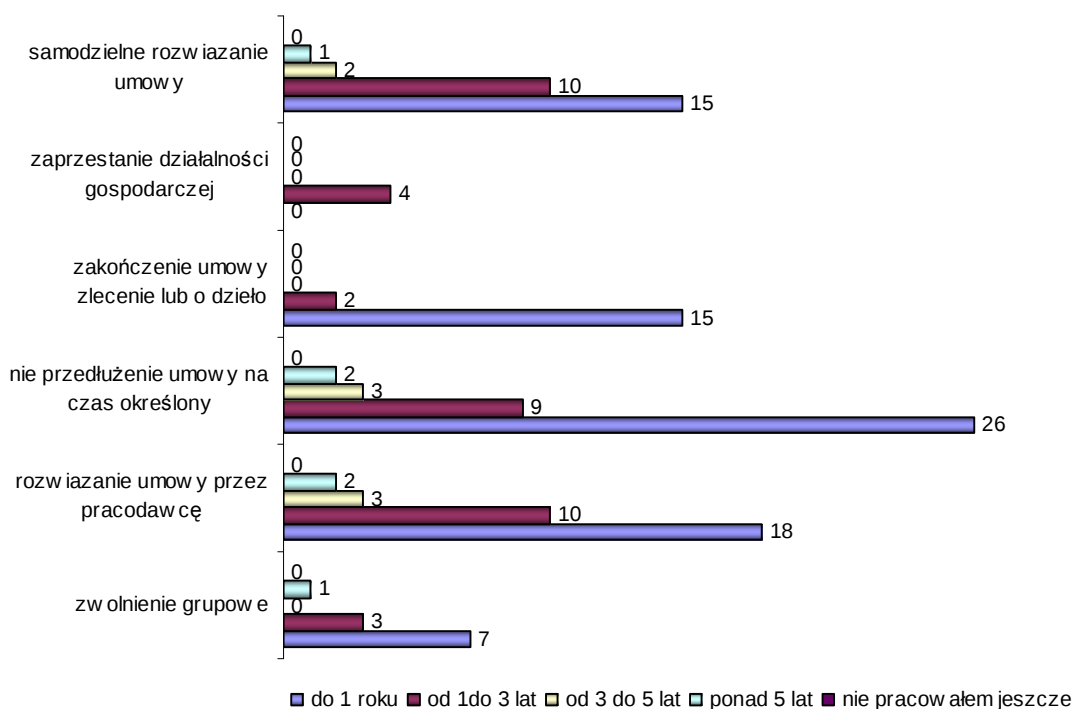

Źródło: badania własne

Skorelowane dane dotyczące długości pracy respondentów w ostatnim miejscu zatrudnienia oraz przyczyn utraty pracy pozwalają wskazać, gdzie tkwi problem z trwałością zatrudnienia. Szczególną uwagę należy zwrócić na relacje między dwiema zależnościami – samodzielne rozwiązanie umowy oraz staż pracy. Osoby z najkrótszym stażem pracy częściej rozwiązują umowę

z pracodawcą (rys. 9). Podjęcie takiej decyzji ułatwia brak więzi nieformalnych i nieugruntowana pozycja w firmie. Ponadto zdecydowana większość respondentów jest na utrzymaniu rodziców, a więc podatność na fluktuacje jest wyższa – nie są oni bowiem zdeterminowani kosztami utrzymania rodziny. Należy przyjąć, że w takiej sytuacji osoby szukają zajęcia, które w sposób optymalny zaspokoiliby ich potrzeby oraz zainteresowania. W związku z tym podejmują różne rodzaje prac.

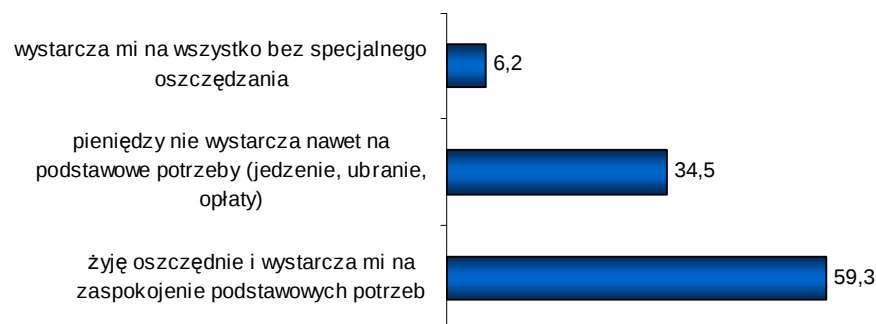
Rysunek 9. Przyczyny utraty pracy z uwzględnieniem stażu pracy w ostatnim zakładzie

Źródło: badania własne

Zdecydowana większość respondentów (59,3%) charakteryzując sytuację materialną określiło, że żyje oszczędnie, a pieniędzy wystarcza na zaspokojenie podstawowych potrzeb. Spośród respondentów 34,5% przyznało, że pieniędzy nie wystarcza nawet na podstawowe potrzeby tj. jedzenie, ubranie, czy opłaty (rys. 10). Z drugiej strony większość respondentów utrzymuje się dzięki pomocy rodziców (64,4%), na wynagrodzenie współmałżonka wskazało 18,3%, na zasiłek z Urzędu Pracy 11%, a na pracę dorywczą 9,9% (rys. 11).

Rysunek 10. Struktura odpowiedzi na pytanie: Jak scharakteryzował(a)by Pan(i) swoją obecną sytuację materialną?

Źródło: badania własne

Rysunek 11. Struktura odpowiedzi na pytanie: Główne źródła utrzymania Pana(i) rodziny?

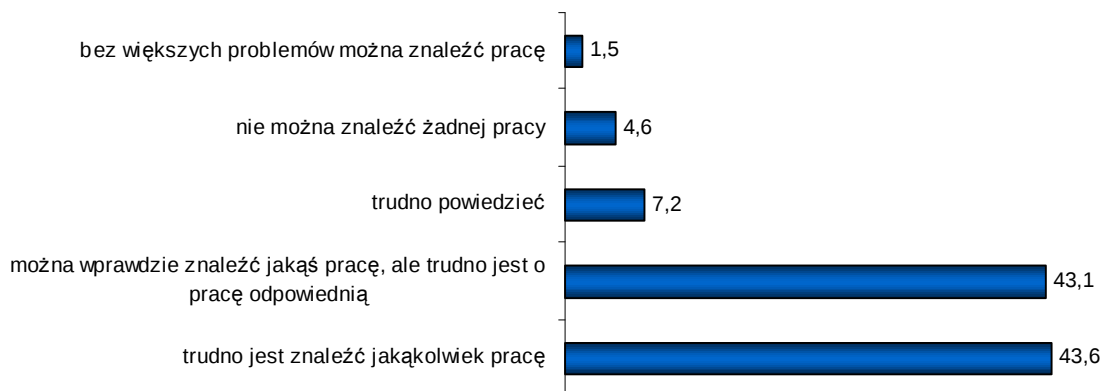
Źródło: badania własne

Ocena rynku pracy

W odczuciu respondentów sytuacja na rynku pracy w miejscu zamieszkania i najbliższej okolicy jest trudna. Spośród respondentów 43,6% określiło, że w chwili obecnej trudno jest znaleźć jakąkolwiek pracę. Co ciekawe aż 43,1% respondentów określiło, że na lokalnym rynku można wprawdzie znaleźć pracę, ale trudno jest o pracę odpowiednią (rys. 12). Oznacza to, że oferty pracy proponowane przez lokalnych pracodawców nie spełniają oczekiwań młodych ludzi. Ponadto respondenci przyznali, że pracodawcy niechętnie zatrudniają osoby bez stażu pracy (47,4%). Świadczy to o świadomości młodych ludzi, że bez doświadczenia zawodowego ciężko jest znaleźć zatrudnienie. Z drugiej jednak strony 26,3% spośród respondentów wskazało, że lokalni pracodawcy zatrudniają wyłącznie osoby po rekomendacjach znajomych (rys. 13). Młodzi ludzie zdają sobie sprawę, że o możliwości znalezienia pracy decydują, nie tylko czynniki związane z wykształceniem, umiejętnościami czy doświadczeniem zawodowym, ale również czynniki

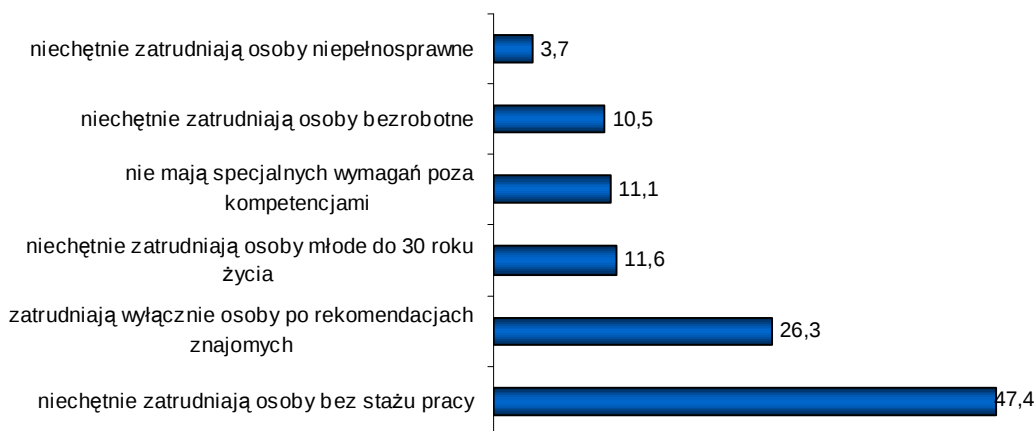
nieformalne, niezwiązane w żaden sposób z posiadaną wiedzą, czy też kwalifikacjami, ale z tzw. „znajomościami”.

Rysunek 12. Struktura odpowiedzi na pytanie: Jak ocenia Pan(i) obecną sytuację na rynku pracy w miejscu zamieszkania i najbliższej okolicy?

Źródło: badania własne

Rysunek 13. Struktura odpowiedzi na pytanie: Jak ocenia Pan(i) postawę pracodawców wobec osób poszukujących pracy?

Źródło: badania własne

Młodzi ludzie do 30 roku życia z powiatów skierniewickich przyznali, że jedną z głównych przeszkód przy podjęciu pracy jest brak kwalifikacji (43,2%). W dalszej kolejności respondenci zwracali uwagę na niskie wynagrodzenie (35,8%). Młodzi ludzie mają określone aspiracje dotyczące zarobków, które często nie pokrywają się z proponowanymi przez pracodawców. Dla 27,9% respondentów przeszkodą w podjęciu pracy jest brak możliwości dojazdu do miejsca pracy. Obowiązki rodzinne utrudniają zatrudnienie 14,2% badanych. Co ciekawe 13,2% ankietowanych nie widzi żadnych przeszkód w podjęciu pracy. Odpowiedzi te należy jednak rozpatrywać w kontekście subiektywnych barier respondentów, a nie przyczyn występujących na rynku pracy (rys.14).

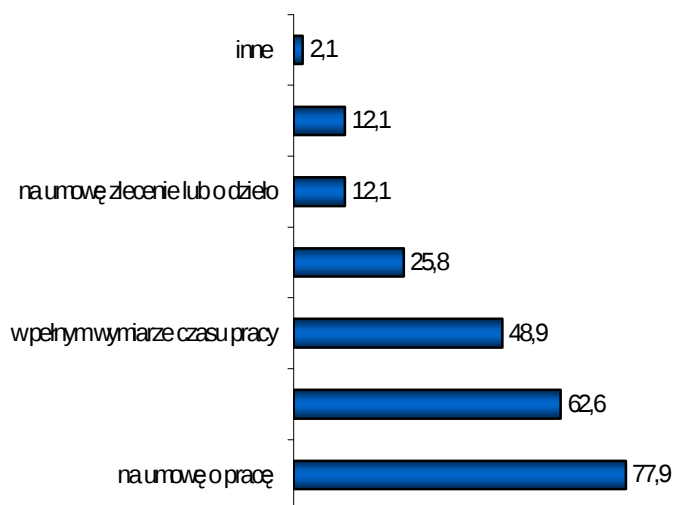
Rysunek 14. Struktura odpowiedzi na pytanie: Co stanowi najważniejszą przeszkodę przy podjęciu pracy?

Źródło: badania własne

Młodzi ludzie oczekują od potencjalnych pracodawców przede wszystkim umowy o pracę (77,9%) (rys. 15). Ten rodzaj umowy daje bowiem poczucie stabilizacji oraz pozwala na usamodzielnienie się. Dla 62,6% ważne jest, żeby zakład pracy znajdował się w miejscu zamieszkania, ale 25,8% przyjąłoby propozycję pracy z dala od miejsca zamieszkania, pod warunkiem pokrywania przez pracodawcę kosztów dojazdu. Prawie połowa badanych chciałaby pracować w pełnym wymiarze czasu, wiąże się to z wynagrodzeniem – umówioną wcześniej kwotą, która pozwala zaplanować wydatki. W niepełnym wymiarze czasu pracy oraz na umowę zlecenie lub dzieło zgadza się pracować po 12,1% respondentów. Oznacza to, że w trudnej sytuacji na rynku pracy, młodzi ludzie są w stanie pójść na ustępstwa i podjąć się każdej, także dorywczej lub mniej płatnej pracy.

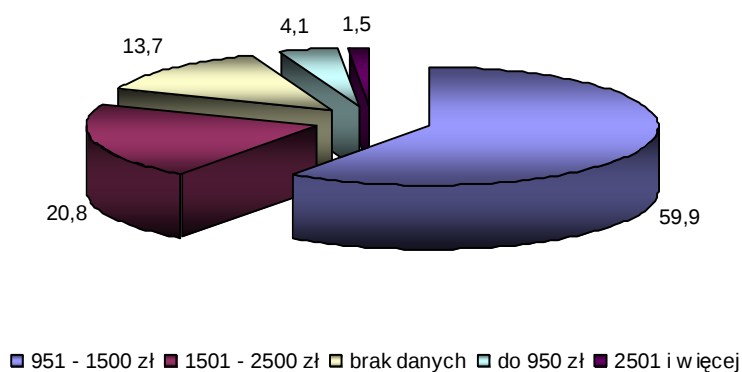
Rysunek 15. Struktura odpowiedzi na pytanie: Na jakich warunkach podjąłby/jęłaby Pan/i pracę?

Źródło: badania własne

Respondenci zostali poproszeni o określenie minimalnej kwoty za jaką zgodziliby się podjąć pracę. Zdecydowana większość (59,9%) wskazywała na stawkę od 951 do 1500 złotych netto (rys. 16). Znaczna część (20,8%) wysokość dochodów określiła na poziomie 1501 - 2500 zł. Znaleźli się też tacy (1,5%), którzy wskazali na wygórowane stawki – powyżej 2500 zł. Podkreślić należy, że 4,1% grupy, gotowa jest podjąć pracę poniżej minimalnej płacy krajowej.

Rysunek 16. Jaka jest dolna granica miesięcznych zarobków netto ("na rękę"), za którą jest Pan(i) gotowy(a) podjąć pracę?

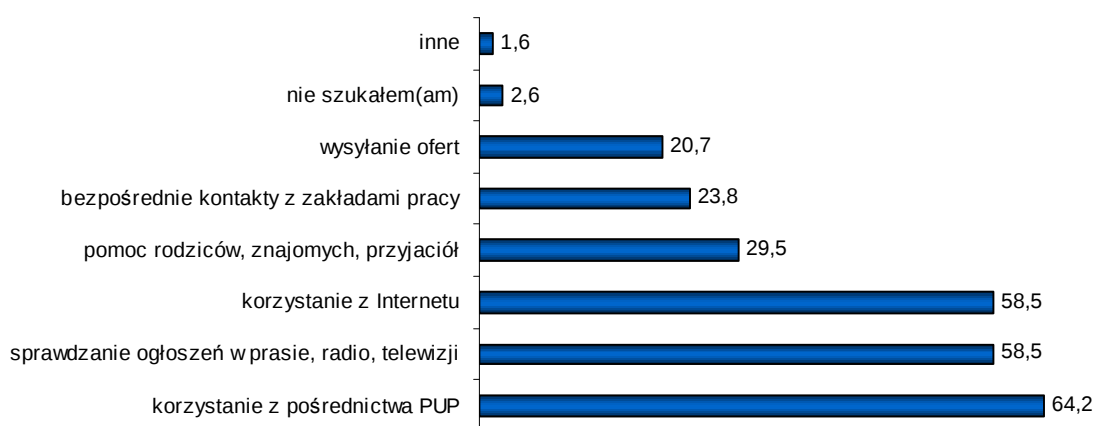

Źródło: badania własne

Aktywność zawodowa

Młodzież z powiatu skierniewickiego i powiatu miasto Skierniewice najczęściej poszukuje pracy korzystając z pośrednictwa Urzędu Pracy (64,2%), należy jednak pamiętać, że badaną grupą była młodzież zarejestrowana w Urzędzie Pracy. Taki sam odsetek respondentów wskazał, że poszukując zatrudnienia sprawdza ogłoszenia w prasie, radio i telewizji oraz korzysta z Internetu (po 58,5%). Przez rodzinę i znajomych poszukuje pracy prawie 30% badanych, 23,8% bezpośrednio kontaktuje się z potencjalnymi pracodawcami, a 20,7% wysyła oferty. Pracy nie szukało jeszcze 2,6% osób biorących udział w badaniu (rys. 17).

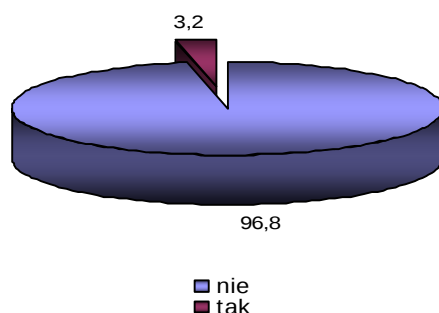
Rysunek 17. Struktura odpowiedzi na pytanie: W jaki sposób Pan(i) poszukuje pracy?(można wskazać kilka odpowiedzi).

Źródło: badania własne

Często jedyną drogą do uzyskania pracy jest samozatrudnienie. Taką próbę podjęło tylko 6 respondentów (3,2%). Tylko trzech spośród nich ujawniło profil działalności. Jeden prowadził firmę budowlaną, drugi salon kosmetyczny, a trzeci działał w branży handlowej. Zdecydowana większość respondentów nie podjęła próby prowadzenia działalności gospodarczej. Jako główne powody respondenci podawali brak środków finansowych (8,6%) oraz brak zainteresowania (4,6%). Spośród grupy respondentów, którzy nie podejmowali próby prowadzenia działalności gospodarczej, aż 73,1% odmówiło podania przyczyny takiego stanu rzeczy (tab. 15).

Rysunek 18. Struktura odpowiedzi na pytanie: Czy podejmował(a) Pan(i) kiedyś próby prowadzenia działalności gospodarczej na własny rachunek?

Źródło: badania własne

Tabela 15. Powody nie podejmowania próby prowadzenia działalności gospodarczej.

Powody nie podejmowania próby prowadzenia działalności gospodarczej	Ilość odpowiedzi	Udział procentowy
odmowa odpowiedzi	144	73,1
brak środków finansowych	17	8,6
brak zainteresowania	9	4,6
brak doświadczenia	6	3,0
brak pomysłu/okazji	5	2,5
brak odwagi	5	2,5
brak potrzeby	3	1,5
młody wiek	3	1,5
Inne	2	1,0
rozpoczęcie/kontynuowanie nauki	2	1,0
duża konkurencja	1	0,5
OGÓŁEM (liczba respondentów, którzy odpowiedzieli na pytanie)	197	100,0

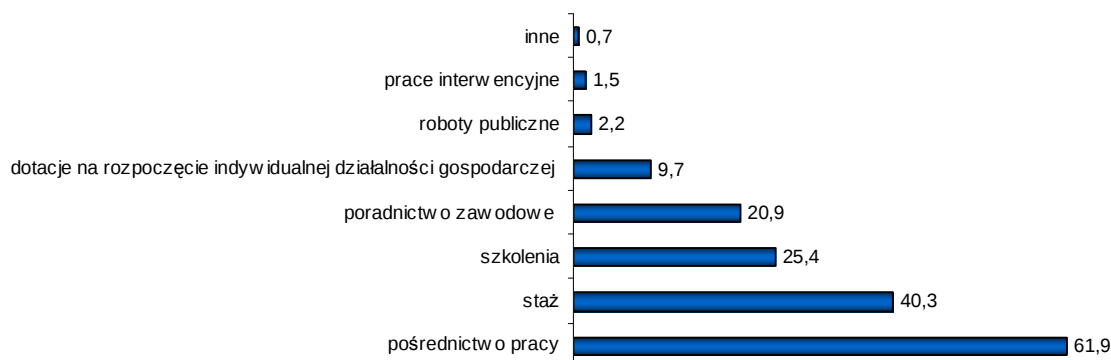
Źródło: badania własne

PUP w Skierniewicach oferuje cały wachlarz usług, które mają ułatwić osobom bezrobotnym znalezienie zatrudnienia. Dlatego przyjmuje się, że o aktywności zawodowej bezrobotnego świadczy każda forma usług, z której skorzystał. Należy podkreślić, że najczęściej bezrobotni korzystali z pośrednictwa pracy (61,9%). Jest to zrozumiałe, gdyż w powszechnym przekonaniu, jest to podstawowe zadanie PUP-u. W stażach zawodowych uczestniczyło 40,3%, a w szkoleniach 25,4% badanych. Porady zawodowej zasięgnęło 20,9%. Z dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej skorzystało 9,7% badanych. Zatrudnienie przy robotach publicznych i pracy interwencyjnej otrzymało łącznie 3,7% respondentów (rys. 19).

Założono, że płeć ma wpływ na formę podejmowanych aktywności. Jak wynika z badań istnieją pewne różnice w podejmowanych działaniach między przedstawicielami obydwu płci. Kobiety i mężczyźni niemal w równym stopniu korzystali z form pomocy urzędu ułatwiających osobom bezrobotnym znalezienie pracy, czyli pośrednictwa pracy (odpowiednio 35,6% kobiet oraz 41,2% mężczyzn) oraz poradnictwa zawodowego (odpowiednio 15,3% kobiet oraz 10,3% mężczyzn). Z drugiej jednak strony biorąc pod uwagę usługi dające możliwość podnoszenia kwalifikacji (np. szkolenia), częściej taką formą pomocy zainteresowani byli mężczyźni (odpowiednio 20,6% mężczyzn oraz 11% kobiet). Kobiety częściej korzystały z możliwości odbycia

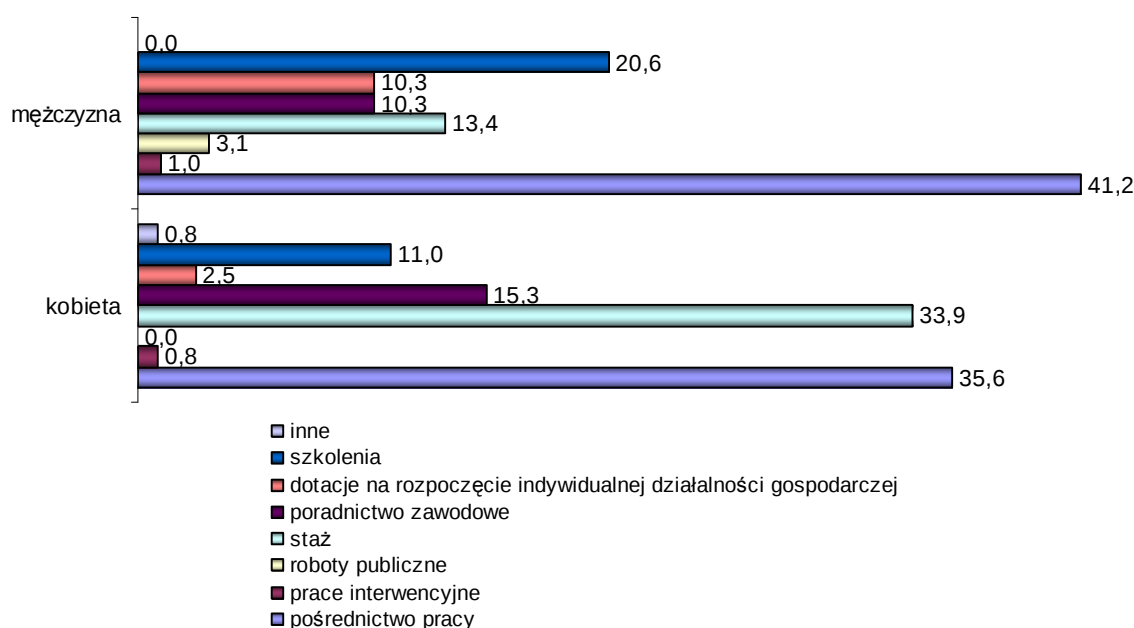
stażu zawodowego (odpowiednio 33,9% kobiet oraz 13,4% mężczyzn). Jak wynika z danych mężczyźni są też bardziej zainteresowani dotacjami na rozpoczęcie indywidualnej działalności gospodarczej (10,3% mężczyzn oraz 2,5% kobiet). (rys. 20).

Rysunek 19. Struktura odpowiedzi na pytanie: Z jakiej formy usługi oferowanej przez Urząd Pracy Pan(i) korzystał(a)?

Źródło: badania własne

Rysunek 20. Struktura odpowiedzi na pytanie: Z jakiej formy usługi oferowanej przez Urząd Pracy Pan(i) korzystał(a) według płci respondentów

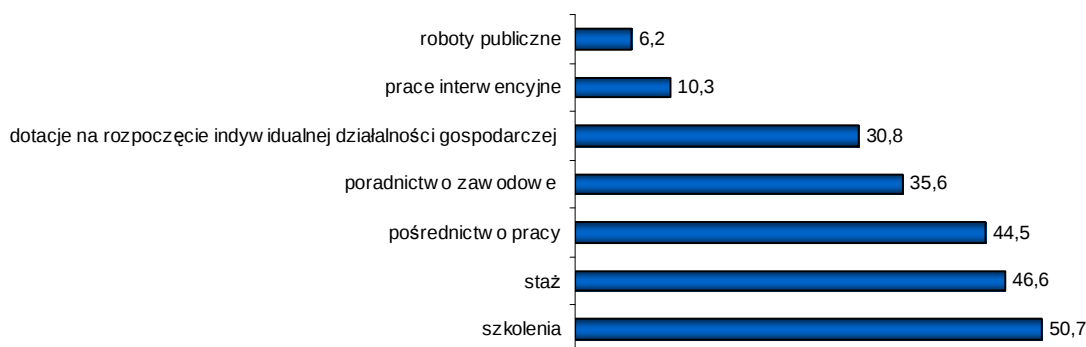
Źródło: badania własne

Jak wynika z deklaracji badanych należy się liczyć z tym, że znacznie więcej niż do tej pory osób będzie zainteresowanych szkoleniami. Podwyższać lub zmieniać kwalifikacje chce w niedalekiej przyszłości ponad połowa ankieterowanych (50,7%). Prawie 47% liczy, że będzie miała możliwość odbycia stażu pracy, dzięki któremu nabędzie potrzebne doświadczenie zawodowe.

Pośrednictwem pracy zainteresowanych jest 44,5%, poradnictwem zawodowym 35,6%, a dotacjami na rozpoczęcie indywidualnej działalności gospodarczej 30,8% (rys. 21).

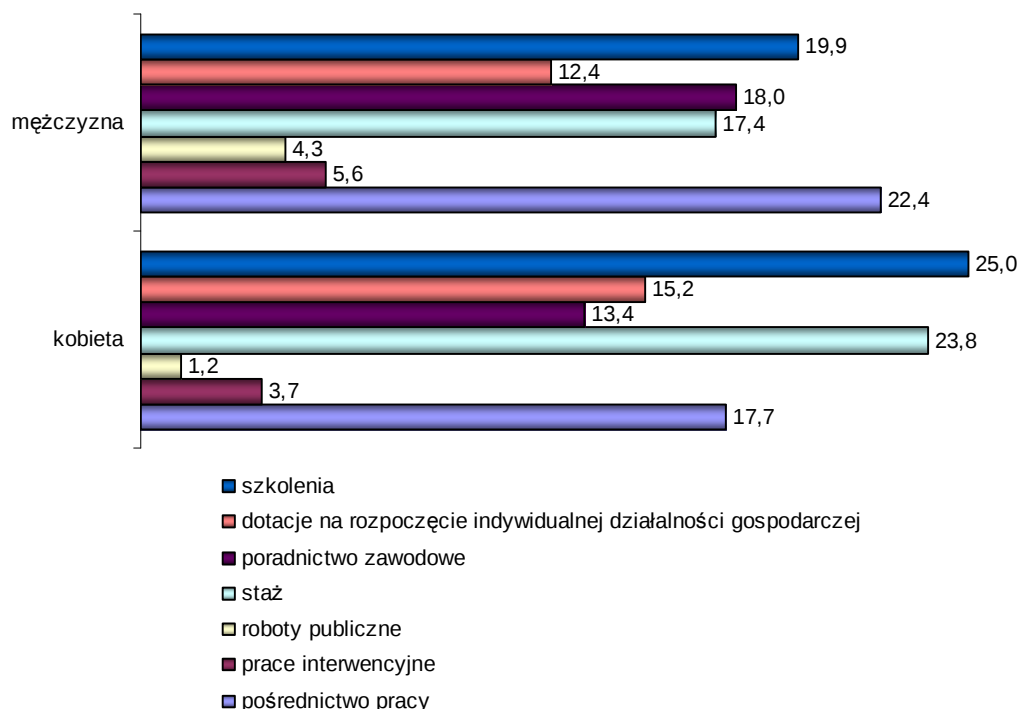
Z danych wynika, że w najbliższym czasie zarówno wśród kobiet, jak i mężczyzn zmniejszy się zainteresowanie korzystaniem z pośrednictwa pracy. W grupie mężczyzn odsetek deklarujących chęć skorzystania z tego typu usługi, w porównaniu z tymi, którzy już z niej korzystali, jest mniejszy o 18,8 punktów procentowych, w grupie kobiet natomiast o 17,9 punktu procentowego. Z drugiej strony wśród mężczyzn wzrośnie zainteresowanie korzystaniem z poradnictwa zawodowego (18% mężczyzn, czyli o 7,7 punktu więcej, w porównaniu z osobami, które korzystały już z tej formy wsparcia, zadeklarowało chęć skorzystania w przyszłości z poradnictwa). Jak wynika z danych w najbliższym czasie, wśród kobiet, wzrośnie zainteresowanie szkoleniami oraz dotacjami na rozpoczęcie indywidualnej działalności gospodarczej. Spośród grupy kobiet 25% zadeklarowało, bowiem chęć uczestnictwa w szkoleniach organizowanych przez Urząd Pracy, a 15,2% chęć pozyskania funduszy na rozwój własnego interesu (rys. 22).

Rysunek 21. Struktura odpowiedzi na pytanie: Z jakiej formy usługi oferowanej przez Urząd Pracy Pan(i) chciał(a)by Pan(i) skorzystać?

Źródło: badania własne

Rysunek 22. Struktura odpowiedzi na pytanie: Z jakiej formy usługi oferowanej przez Urząd Pracy Pan(i) chciał(a)by Pan(i) skorzystać według płci respondentów

Źródło: badania własne

Założono także, że poziom wykształcenia może mieć wpływ na postawę osób pozostających bez pracy. Wyniki potwierdziły tę hipotezę. Zebrane dane świadczą o większej aktywności osób bezrobotnych do 30 roku życia z wykształceniem średnim, w porównaniu do osób z wykształceniem wyższym, zasadniczym zawodowym, gimnazjalnym oraz podstawowym i niepełnym podstawowym. Osoby te częściej korzystały, bowiem z poszczególnych form usług proponowanych osobom bezrobotnym przez Urząd Pracy.

W grupie osób korzystających z dotacji na rozpoczęcie indywidualnej działalności gospodarczej osoby legitymujące się wykształceniem średnim stanowiły 46,2%. Dla porównania tylko jedna osoba z wykształceniem wyższym (co stanowi 7,7%) korzystała do tej pory z tego typu formy wsparcia (tab. 16). Z drugiej strony osoby z wykształceniem średnim zdecydowanie najczęściej deklarowały chęć skorzystania w przyszłości z możliwości pozyskania środków na rozpoczęcie własnej działalności (53,5%) (tab. 17).

Osoby z wykształceniem średnim stanowiły również ponad 60% wśród osób, które korzystały już ze szkoleń organizowanych przez Urząd Pracy. Warto dodać, że w tej grupie osoby z wykształceniem podstawowym i niepełnym podstawowym stanowiły 15,2%, z wykształceniem wyższym i gimnazjalnym – odpowiednio po 9,1%, a zasadniczym zawodowym - 6,1% (tab. 16). W grupie osób deklaruujących chęć skorzystania w przyszłości ze szkoleń największy odsetek ponownie stanowiły osoby z wykształceniem średnim – 56,2%. Dla porównania osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym stanowiły 16,4%, z wykształceniem wyższym - 15,1%, z wykształceniem podstawowym i niepełnym podstawowym – 5,5%, a z wykształceniem gimnazjalnym – 6,8% (tab. 17).

Tabela 16. Struktura odpowiedzi na pytanie: Z jakiej formy usługi oferowanej przez Urząd Pracy Pan(i) korzystał(a) według posiadanego wykształcenia

	pośrednictwo pracy		prace interwencyjne		roboty publiczne		staż		poradnictwo zawodowe		dotacje na rozpoczęcie indywidualnej działalności gospodarczej		szkolenia	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
wyższe	14	16,9	0	0,0	0	0,0	11	21,2	7	25,0	1	7,7	3	9,1
średnie	44	53,0	2	100	1	33,3	29	55,8	11	39,3	6	46,2	20	60,6
zasadnicze zawodowe	16	19,3	0	0,0	1	33,3	7	13,5	3	10,7	3	23,1	2	6,1
gimnazjalne	8	9,6	0	0,0	1	33,3	3	5,8	4	14,3	0	0,0	3	9,1
podstawowe i niepełne podstawowe	1	1,2	0	0,0	0	0,0	2	3,8	3	10,7	3	23,1	5	15,2
ogółem	83	100	2	100	3	100	52	100	28	100	13	100	33	100

Źródło: badania własne

Tabela 17. Struktura odpowiedzi na pytanie: Z jakiej formy usługi oferowanej przez Urząd Pracy Pan(i) chciał(a)by Pan(i) skorzystać?

	pośrednictwo pracy		prace interwencyjne		roboty publiczne		staż		poradnictwo zawodowe		dotacje na rozpoczęcie indywidualnej działalności gospodarczej		szkolenia	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
wyższe	7	10,8	1	6,7	0	0,0	12	18,2	8	16,0	9	20,9	11	15,1
średnie	41	63,1	9	60,0	1	11,1	34	51,5	23	46,0	23	53,5	41	56,2
zasadnicze zawodowe	4	6,2	0	0,0	3	33,3	7	10,6	9	18,0	7	16,3	12	16,4
gimnazjalne	8	12,3	3	20,0	3	33,3	8	12,1	6	12,0	2	4,7	5	6,8
podstawowe i niepełne podstawowe	5	7,7	2	13,3	2	22,2	5	7,6	4	8,0	2	4,7	4	5,5
OGÓŁEM	65	100	15	100	9	100	66	100	50	100	43	100	73	100

Źródło: badania własne

Przyjęto, że na aktywność zawodową może wpływać miejsce zamieszkania. Zmienna ta wpływa zwłaszcza na deklaracje o udziale w szkoleniach, które są przedmiotem dotacji. Ponad 70% respondentów, którzy korzystali już ze szkoleń organizowanych przez Urząd Pracy mieszka na terenach miejskich (tab. 18). Mieszkańcy terenów wiejskich są mniej aktywni, rzadziej, bowiem deklarowali chęć uczestnictwa w formach usług proponowanych przez Urząd Pracy. Jediną formą pomocy, z której chciałoby skorzystać więcej osób z terenów wiejskich są roboty publiczne (odpowiednio 55,6% osób z terenów wiejskich i 44,4% z terenów miejskich) (tab. 19).

Tabela 18. Struktura odpowiedzi na pytanie: Z jakiej formy usługi oferowanej przez Urząd Pracy Pan(i) korzystał(a) według miejsca zamieszkania

	pośrednictwo pracy		prace interwencyjne		roboty publiczne		staż		poradnictwo zawodowe		dotacje na rozpoczęcie indywidualnej działalności gospodarczej		szkolenia	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Skierniewice/inne miasto w powiecie	50	61,0	1	50,0	2	66,7	32	60,4	19	67,9	9	69,2	24	70,6
Wieś	32	39,0	1	50,0	1	33,3	21	39,6	9	32,1	4	30,8	10	29,4
ogółem	82	100	2	100	3	100	53	100	28	100	13	100	34	100

Źródło: badania własne

Tabela 19. Struktura odpowiedzi na pytanie: Z jakiej formy usługi oferowanej przez Urząd Pracy Pan(i) chciał(a)by Pan(i) skorzystać według miejsca zamieszkania respondentów

	pośrednictwo pracy		prace interwencyjne		roboty publiczne		staż		poradnictwo zawodowe		dotacje na rozpoczęcie indywidualnej działalności gospodarczej		szkolenia	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Skierniewice/inne miasto w powiecie	40	61,5	10	66,7	4	44,4	40	60,6	33	64,7	32	71,1	46	62,2
wieś	25	38,5	5	33,3	5	55,6	26	39,4	18	35,3	13	28,9	28	37,8
ogółem	65	100	15	100	9	100	66	100	28	100	45	100	74	100

Źródło: badania własne

Wnioski i rekomendacje

Pierwszą, zasadniczą konkluzją, jaka nasuwa się po przeanalizowaniu materiału badawczego jest stwierdzenie, że bezrobotni z powiatu skierniewickiego i Skierniewic podejmują próby zmiany swojego statusu. W związku z tym należy ich w tym wspierać w jak najszerszym zakresie. Szczegółowe wnioski i rekomendacje zawiera tabela 20.

Tabela 20. Wnioski i rekomendacje

Wnioski	Przyczyny:	Rekomendacje
Prowadzone badania wśród przedsiębiorców z powiatów skierniewickich wykazują, że pracodawcy zwracają uwagę na pracowitość i fachowość kandydatów do pracy. Stąd można przypuszczać, że z góry na przegranej pozycji są osoby młode, które nie mają ukształtowanej postawy pracowniczej.	Przyuczenie zawodowe jest kosztem (temporalnym i finansowym) dla pracodawcy.	1. Kierowanie na staże oraz przygotowanie zawodowe w ramach pracy subsydiowanej.
21% badanych samodzielnie rozwiązało umowę o pracę.	1. Jako główne przyczyny wskazywali oni między innymi podjęcie nauki szkolnej, redukcję etatów w firmie. 2. Należy wziąć pod uwagę, że zdecydowana większość respondentów jest na utrzymaniu rodziców, a więc ich podatność na fluktuacje jest wyższa – nie są oni zdeterminowani kosztami utrzymania rodziny.	1. Wzmacnianie potencjału istniejących przedsiębiorstw poprzez udzielanie dotacji na tworzenie nowych miejsc pracy lub doposażenie stanowisk.
43,2% ankietowanych uważa, że podjęcie pracy utrudnia im brak kwalifikacji.	Przeważająca część bezrobotnych posiada kwalifikacje z grupy nadwyżkowych, a więc na które nie występuje zapotrzebowanie.	1. Wspieranie do podejmowania studiów podyplomowych z dziedzin o wysokim deficycie na rynku pracy. 2. Organizacja szkoleń zawodowych o deficycie na rynku pracy. 3. Ewaluacja organizowanych szkoleń w zakresie trafności i adekwatności do potrzeb rynkowych. 4. Zorganizowanie trwałej relacji z przedsiębiorcami, w celu dopasowania tematyki szkoleń do ich potrzeb. 5. Stały monitoring rynku pracy. 6. Upowszechnianie analiz lokalnego rynku pracy.

Wnioski	Przyczyny:	Rekomendacje
Prawie 50% respondentów uważa, że pracodawcy niechętnie zatrudniają osoby bez stażu pracy.	Przyuczenie zawodowe jest kosztem (temporalnym i finansowym) dla pracodawcy.	1. Kierowanie na staże oraz przygotowanie zawodowe w ramach pracy subsydiowanej.
Ponad 35% bezrobotnych nie podejmuje zatrudnienia z powodu zbyt niskiego oferowanego wynagrodzenia przez pracodawców.	Prawie 60% ankietowanych oczekuje zarobków w wysokości 951-1500 zł na rękę, a ponad 22% - 1500 zł i więcej.	1. Motywowanie i wspieranie do podejmowania działalności gospodarczych.
Niewielka grupa bezrobotnych próbowała zmienić swój status społeczny poprzez podjęcie indywidualnej działalności gospodarczej, ale aż 30,8% ankietowanych deklaruje, że chce skorzystać z dotacji na rozpoczęcie działalności.	1. Jako główne powody nie podejmowania prób działalności gospodarczej podawano: - brak środków finansowych, - brak zainteresowania	1. Organizowanie grup wsparcia wśród bezrobotnych w celu pobudzenia ich ambicji przedsiębiorczych i zawodowych - poprzez kluby pracy. 2. Wspieranie młodych biznesmenów wiedzą merytoryczną w szczególności z zakresu przedsiębiorczości i księgowości.
Większą aktywność zawodową wykazują młodzi bezrobotni z wykształceniem średnim w porównaniu do osób z wykształceniem wyższym, zasadniczym zawodowym, gimnazjalnym oraz podstawowym i niepełnym podstawowym. Osoby te częściej korzystały, bowiem z poszczególnych form usług proponowanych osobom bezrobotnym przez Urząd Pracy. W grupie osób korzystających z dotacji na rozpoczęcie indywidualnej działalności gospodarczej osoby legitymujące się wykształceniem średnim stanowiły 46,2%. Dla porównania z wykształceniem wyższym 7,7%. Z drugiej strony osoby z wykształceniem średnim zdecydowanie najczęściej deklarowały chęć skorzystania w przyszłości z możliwości pozyskania środków na rozpoczęcie własnej działalności (53,5%).		1. Wspieranie młodych biznesmenów wiedzą merytoryczną w szczególności z zakresu przedsiębiorczości i księgowości.

Wnioski	Przyczyny:	Rekomendacje
Obserwuje się niską aktywność w podejmowaniu inicjatywy gospodarczej osób z wykształceniem wyższym		1. Motywowanie do wprowadzenia do programu studiów i szkół ponadgimnazjalnych przedmiotu z zakresu przedsiębiorczości. 2. Motywowanie i wspieranie powstania inkubatorów przedsiębiorczości przy uczelniach i szkołach ponadgimnazjalnych. 3. Motywowanie i wspieranie w powstawaniu lokalnych grup działania i indywidualnej przedsiębiorczości.

Źródło: Opracowanie autorskie Justyna Byczkowska-Ślęzak

Załącznik 1. – Kwestionariusz ankiety

BADANIE WŚRÓD BEZROBOTNYCH DO 30 ROKU ŻYCIA – odpowiedzi zaznaczyć wstawiając X w kratkę
Celem badania jest przygotowanie programów aktywizujących osoby bezrobotne do 30 roku życia. Dane uzyskane od Państwa są poufne i będą wykorzystane wyłącznie do celów badawczych.

1. Jak długo pozostaje Pan(i) bez pracy a) £ do 3 miesięcy b) £ 3 – 6 miesięcy c) £ 6 – 12 miesięcy d) £ 1 roku – 2 lat e) £ powyżej 2 lat f) £ nigdy nie pracowałem(łam) £	2. Do jakiej grupy osób bezrobotnych Pan(i) się zalicza: a) £ do osób pobierających zasiłek dla bezrobotnych, b) £ do osób, które utraciły prawo do zasiłku, c) £ do osób zarejestrowanych bez prawa do zasiłku d) £ inne, jakie?						
3. Jak długo Pan(i) był zatrudniony(a) w miejscu ostatniej pracy? a) £ do 1 roku b) £ od 1 do 3 lat c) £ od 3 do 5 lat d) £ ponad 5 lat e) £ nie pracowałem jeszcze. (przejdźcie do pyt. 6)	4. Jaka jest przyczyna utraty przez Pana(ią) pracy? a) £ zwolnienie grupowe b) £ rozwiązanie umowy przez pracodawcę c) £ nie przedłużenie umowy na czas określony, d) £ zakończenie umowy zlecenia lub o dzieło, e) £ zaprzestanie działalności gospodarczej, f) £ samodzielne rozwiązanie umowy (proszę o podanie przyczyny)						
5. Zawód wykonywany przez Pana(ią) przed okresem zwolnienia (rodzaj zajęcia)?							
6. Jak scharakteryzował(a)by Pan(i) swoją obecną sytuację materialną? a) £ wystarcza mi na wszystko bez specjalnego oszczędzania b) £ żyję oszczędnie i wystarcza mi na zaspokojenie podstawowych potrzeb c) £ pieniędzy nie wystarcza nawet na podstawowe potrzeby (jedzenie, ubranie, opłaty)	7. Główne źródła utrzymania Pana(i) rodziny? (proszę zaznaczyć maksymalnie dwie odpowiedzi) a) £ wynagrodzenie współmałżonka b) £ zasiłek z Urzędu Pracy c) £ praca dorywcza, d) £ zasiłek z Ośrodka Pomocy Społecznej e) £ renta członka rodziny, f) £ alimenty g) £ jestem na utrzymaniu rodziców, h) £ inne źródło (jakie?.....)						
8. Jak ocenia Pan(i) obecną sytuację na rynku pracy w miejscu zamieszkania i najbliższej okolicy? a) £ bez większych problemów można znaleźć pracę b) £ można wprawdzie znaleźć jakąś pracę, ale trudno jest o pracę odpowiednią c) £ trudno jest znaleźć jakąkolwiek pracę d) £ nie można znaleźć żadnej pracy e) £ trudno powiedzieć	9. Jak ocenia Pan(i) postawę pracodawców wobec osób poszukujących pracy: a) £ niechętnie zatrudniają osoby bez stażu pracy b) £ niechętnie zatrudniają osoby niepełnosprawne c) £ niechętnie zatrudniają osoby bezrobotne d) £ niechętnie zatrudniają osoby młode do 30 roku życia e) £ zatrudniają wyłącznie osoby po rekomendacjach znajomych f) £ nie mają specjalnych wymagań poza kompetencjami						
10. Z jakiej formy usługi oferowanej przez Urząd Pracy Pan(i) korzystał(a), a z jakiego chciał(a)by Pan(i) skorzystać? (możliwość odpowiedzi wielokrotnej) <table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>Korzystał(a)m</th> <th>Chcę skorzystać</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>a) pośrednictwo pracy,</td> <td>£ tak £ nie</td> <td>£ tak £ nie</td> </tr> </tbody> </table>			Korzystał(a)m	Chcę skorzystać	a) pośrednictwo pracy,	£ tak £ nie	£ tak £ nie
	Korzystał(a)m	Chcę skorzystać					
a) pośrednictwo pracy,	£ tak £ nie	£ tak £ nie					

b) prace interwencyjne	☐ tak	☐ nie	☐ tak	☐ nie
c) roboty publiczne	☐ tak	☐ nie	☐ tak	☐ nie
d) staż	☐ tak	☐ nie	☐ tak	☐ nie
e) poradnictwo zawodowe	☐ tak	☐ nie	☐ tak	☐ nie
f) dotacje na rozpoczęcie indywidualnej działalności gospodarczej	☐ tak	☐ nie Jeśli nie, to dlaczego?.....	☐ tak	☐ nie Jeśli nie, to dlaczego?.....
g) szkolenia	☐ tak	☐ nie	☐ tak	☐ nie Jeśli nie, to dlaczego?..... a) ☐ stan zdrowia b) ☐ obowiązki rodzinne c) ☐ brak możliwości dojazdu d) ☐ zamierzam podjąć lub kontynuować naukę e) ☐ planuję wyjazd zagranicę f) ☐ inne, jakie?.....
h) inne, (jakie?)				

) Czy podejmował(a) Pan(i) kiedyś próby prowadzenia działalności gospodarczej na własny rachunek? a) ☐ tak (jakiej?) b) dlaczego się nie powiodło..... c) ☐ nie (dlaczego?).....	) Jaka jest dolna granica miesięcznego wynagrodzenia netto (do ręki), za którą podjął(ła) by Pan(i) pracę? Przybliżona kwota =
13. W jaki sposób Pan(i) poszukuje pracy? (proszę wybrać dwa sposoby) a) ☐ korzystanie z pośrednictwa PUP, b) ☐ sprawdzanie ogłoszeń w prasie, radio, telewizji, c) ☐ korzystanie z Internetu, d) ☐ wysyłanie ofert, e) ☐ bezpośrednie kontakty z zakładami pracy, f) ☐ pomoc rodziców, znajomych, przyjaciół, g) ☐ nie szukałem(am), h) ☐ inne	14. Na jakich warunkach podjąłby/jełaby Pan/i pracę (można zaznaczyć więcej niż jedną możliwość)? a) ☐ praca w miejscu zamieszkania b) ☐ opłacony przez pracodawcę dojazd do pracy poza miejscem zamieszkania c) ☐ na umowę o pracę d) ☐ na umowę zlecenie lub o dzieło e) ☐ w niepełnym wymiarze czasu pracy f) ☐ w pełnym wymiarze czasu pracy g) ☐ inne, jakie?
15. Co stanowi najważniejszą przeszkodę przy podjęciu pracy? (proszę zaznaczyć maksymalnie dwie odpowiedzi) a) ☐ stan zdrowia b) ☐ obowiązki rodzinne c) ☐ niskie wynagrodzenie d) ☐ brak kwalifikacji e) ☐ brak możliwości dojazdu do miejsca pracy	f) ☐ zamierzam podjąć lub kontynuować naukę g) ☐ planuję wyjazd zagranicę h) ☐ mam inne plany i) ☐ inne przeszkody, jakie?..... j) ☐ nie widzę żadnych przeszkód w podjęciu pracy
1. Płeć: ☐ kobieta ☐ mężczyzna	2. Wiek lat

3. £ osoba pełnosprawna £ osoba niepełnosprawna	4. Zawód wyuczony.....
5. Wykształcenie..... a) £ wyższe b) £ średnie c) £ zasadnicze zawodowe d) £ gimnazjalne f) £ podstawowe i niepełne podstawowe	6. Miejsce zamieszkania: a) £ Skierniewice b) £ inne miasto w powiecie c) £ wieś